

Fricz Tamás - Békemenet: a civil társadalom ébredése

2013 október 29. Flag

Szöveg méret

Mentés

-
-
-

- [0](#)

Még nincs értékelve

Mérték

A Civil Összefogás Fórum által szervezett október 23-ai, harmadik nagyszabású Békemenet önmagában is egy felemelő állampolgári demonstráció volt, ám jelentősége túlmutat önmagán: {...}

{...} a magyar és nemzeti civil társadalom ébredésének, megszervezésének első nagy lépései ezek a felvonulások.

Elsőször is tisztázzuk: a nyugati demokráciák gördülékenységének, stabilitásának, kiszámítható és konszolidált működésének titka nem pusztán a szabad választásokban, a demokratikus jogintézményekben, a fékek és ellensúlyok rendszerében, az emberi és állampolgári jogok érvényesülésében rejlik, hanem legalább annyira a civil társadalom szervezettségében is.

A civil társadalom lényegesen magasabb minőséget jelent a szimpla, atomizált magántársadalommal, „lakossággal” szemben: a civil társadalom szervezett és intézményesedett közösségekből áll, amelyek az állammal kapcsolatba lépnek, s a döntéshozatali folyamatban kölcsönös egyeztetések zajlanak állam és civil szféra között. De ami még fontosabb, a szervezett civil társadalom képes fellépni minden önkényes, korrupt, elnyomó és igazságtalan kormányzattal szemben, mert megvan a kellő ereje, hatékonysága és intézményesültsége ehhez.

A nyugati, euroatlanti demokráciák erejét a szervezett civil társadalmak adják, a közügyekért felelősséget vállaló állampolgárok közösségei, amelyek a demokrácia eredeti jelentésének (a nép uralma) tartalmát adják. Jómagam több hónapot töltöttem az elmúlt években Berlinben ösztöndíjként, kutatóként, s képet kaphattam a német civil társadalomról. Ez egy széles és sokszínű hálózat, melybe beletartoznak az igen erős szakszervezetek a tarifátárgyalásokkal, a kamarák, az egyházak, az érdekvédelmi egyesületek egészen a lakóközösségekig, de beletartoznak azok a berlini utcákon rendre masírozó tüntetők, melyek meghatározott társadalmi csoportok és foglalkozási ágak érdekeinek és értékeinek védelmében lépnek fel.

Magyarországon a rendszerváltás hajnalán megjelentek a civil mozgalmak, számos tüntetés is lezajlott akkoriban – a romániai falurombolás elleni tiltakozástól kezdve az 1988-as és 1989-es március 15-ei demonstrációkig –, ám ezek rohamosan háttérbe szorultak, ugyanis a megszerveződő ellenzéki pártok az MSZMP-s pártállami elittel kezdtek alkufolyamatba, s innentől kezdve a régi és új elit közötti tárgyalások kerültek a rendszerváltó folyamat középpontjába. Az elittárgyalásokkal és alkudozásokkal párhuzamosan a civil mozgalmak és szerveződések igen gyorsan háttérbe szorultak és jelentőségüket veszítették.

Magyarországon a békés, tárgyalásos, alkudozós átmenet olyan „jól” sikerült, hogy annak következtében a

demokratikus jogállam civil társadalmi alapok nélkül jött létre. Létrejött a demokratikus állam demokratikus állampolgárok nélkül. Ráadásul ez az állapot változatlanul fennmaradt az utóbbi évekig.

Ennek pedig az a következménye, hogy Magyarországon inkább van pártdemokrácia vagy elitdemokrácia, mintsem részvételi, civil, állampolgári demokrácia. Ebből pedig az következik, hogy a politikai szereplők, kormányzatok, pártok civil kontroll, civil számonkérés nélkül cselekedhettek, ahogyan szoktam mondani: következmények nélkül, s csak egymásra kellett figyelniük s nem az állampolgárokra.

De az utóbbi években valami elindult, megindult egy társadalmi paradigmaváltás hazánkban. Az alulról építkező Civil Összefogás Fórum (melynek jómagam is alapítója és szóvivője vagyok) a 2009-ben tartott virágvasárnapi, Hősök téri tüntetéssel lépett színre, amelyen mintegy kétszázezren vettek részt. Az elmúlt négy évben a CÖF vertikálisan és horizontálisan is széles, kiterjedt hálózatot hozott létre, a legkülönbözőbb szakmai és politikai témákban megnyilvánul és hallatja hangját a nyilvánosság előtt.

Ennek a tevékenységnek az egyik legfontosabb és szimbolikusan is legmarkánsabb megjelenése a Békemenet. Persze hogy van aktuálpolitikai jelentősége is a Békemeneteknek, a mostaninak is volt. De most már érdemes észrevenni: itt többről van szó. Az elmúlt napokban nagyon sok emberrel beszéltem a résztvevők közül, s abban állapodtunk meg, hogy [a Békemenet kisugárzása a legfontosabb mozzanat](#). Az, hogy itt jóarcú, egymással szolidáris és békés polgárok, civilek és igen: állampolgárok vonultak fel. Olyan állampolgárok és civilek, akik tudták, hogy felelősségük van magukkal, egymással és az országgal szemben is.

Ezek [a polgárok nem állami és nem pártpolitikai megrendelésre jöttek el](#), hanem önálló döntésből, civil felelősségtudatból. És persze most lehet gúnyosan elvakult „Orbán-kormány-hívők”, „pártkatonaságról” beszélni: mindez nem számít, mert a kritizálók nem akarják észrevenni, hogy [itt hosszabb távú és hatású folyamat indult el](#).

Bő húsz évvel ezelőtt lezajlott az állam és a nagypolitika rendszerváltása. Most – húsz-huszonhárom évvel később – elindult a társadalom rendszerváltása. És ez már a nyugati demokráciák felé mutat.

Fricz Tamás - mno.hu

DR. DRÁBIK JÁNOS
100 ÉVVEL TRIANON UTÁN
DVD A trianoni gyűlöletről tabumentesen

„Egy film amelyet minden magyarnak látnia kell”

Ajánló
